Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Maanantai 4.12.2023 klo 14.00—17.00, 17.25—18.41

Läsnä
puheenjohtaja Krista Kiuru sd
varapuheenjohtaja Mia Laiho kok
jäsen Li Andersson vas (4, 5, 6) (3 osittain)
jäsen Kim Berg sd (4, 5, 6) (3 osittain)
jäsen Bella Forsgrén vihr (3, 4 osittain)
jäsen Hilkka Kemppi kesk (1, 2) (3, 4 osittain)
jäsen Terhi Koulumies kok (4, 5, 6) (3 osittain)
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk
jäsen Ville Merinen sd
jäsen Ilmari Nurminen sd
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Päivi Räsänen kd (3, 4 osittain)
jäsen Pia Sillanpää ps
jäsen Oskari Valtola kok
jäsen Henrik Wickström r
jäsen Ville Väyrynen kok (4, 5, 6) (3 osittain)
varajäsen Jari Koskela ps (4, 5, 6) (3 osittain)
varajäsen Milla Lahdenperä kok

Sihteerit
valiokuntaneuvos Sanna Pekkarinen
valiokuntaneuvos Päivi Salo
valiokuntaneuvos Harri Sintonen

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 11 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Todettiin, että kokous ei ollut päätösvaltainen.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden kansaneläkeindeksiin ja elinkustannusindeksiin sidottujen etuuksien ja rahamäärien indeksitarkistuksista vuosina 2024–2027 ja siihen liittyviksi laeiksi sekä lapsilisälain 7 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 75/2023 vp

Valiokunnan mietintöluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden kansaneläkeindeksiin ja elinkustannusindeksiin sidottujen etuuksien ja rahamäärien indeksitarkistuksista vuosina 2024–2027 ja siihen liittyviksi laeiksi sekä lapsilisälain 7 §:n muuttamisesta A 3

Merkittiin, että kokous tuli päätösvaltaiseksi.

Sihteeri esitteli mietintöluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi mietintöluonnoksen muutettuna.

Ed. Nurminen ed. Anderssonin kannattamana ehdotti, että lakiehdotukset 1.—3. hylätään. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 11—5.

Muutettiin kappaleen 12 toinen virke kuulumaan seuraavasti: ”*Muille kuin toimeentulotuen saajille* indeksitarkistusten tekemättä jättämisestä aiheutuvaa ensisijaisten etuuksien reaalisen tason laskua kompensoivat osin lapsilisään ehdotetut korotukset.”

Vpj. Laiho ed. Reijosen kannattamana ehdotti, että kappaleen 14 loppuun lisätään virke: "*Valiokunta pitää tärkeänä, että hallitusohjelman sisältämä ja eduskunnan edellyttämä toimeentulotuen kokonaisuudistus toteutetaan.*" Ehdotus hyväksyttiin äänin 9—5, 2 tyhjää.

Muutettiin kappaleen 18 viimeisestä virkkeestä sanat "*ensimmäisen budjettiesityksen päätökset*" muotoon "*vuoden 2024 voimaan tulevat muutokset*".

Lisättiin uusi 19 a kappale seuraavasti: ”*Valiokunnan saamien tietojen mukaan useiden etuuksien indeksijäädytykset kohdistuvat enemmän naisiin kuin miehiin. Sosiaali- ja terveysvaliokunta yhtyy työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan näkemykseen, että hallituksen on tärkeää seurata myös lain mahdollisia sukupuolivaikutuksia.*”

Ed. Wickström vpj. Laihon kannattamana ehdotti, että kappaleen 25 loppuun lisätään seuraava virke: "*Valiokunta pitää tärkeänä, että hallitusohjelmassa mainittu opintotuen kokonaisuudistus toteutetaan.*" Ehdotus hyväksyttiin äänin 9—6, 2 tyhjää.

Vpj. Laiho ed. Reijosen kannattamana ehdotti, että kappaleen 30 lopusta poistetaan virkkeet: "*Esimerkiksi ihmiskaupan uhrit ovat usein heikossa asemassa ja voivat olla täysin riippuvaisia ihmiskaupparikoksen tekijästä tai tekijöistä. Puutteellinen perustoimeentulo lisää riskiä joutua haavoittuvaan asemaan ja altistumista ihmiskaupalle.*" Ehdotus hyväksyttiin äänin 9—8.

Vpj. Laiho ed. Reijosen kannattamana ehdotti, että kappaleen 30 loppuun lisätään seuraavat virkkeet: "*Lisäksi valiokunta korostaa, että aikaisempina vuosina tehdyt indeksijäädytykset ovat koskeneet myös vastaanottorahaa.*" Ehdotus hyväksyttiin äänin 9—8.

Lisättiin kappaleeseen 32 seuraava virke: "*Valiokunta pitää tärkeänä, että hallitus seuraa indeksijäädytyksen vaikutuksia hyvinvointialueiden talouteen.*" ja siirrettiin kappale kappaleen 34 jälkeen.”

Muutettiin kappaleen 33 kolmannesta virkkeestä sana "*saadun selvityksen*" sanaksi "*asiantuntijakuulemisen*" ja lisättiin neljänteen virkkeeseen sanat "*kuulemisen perusteella*".

Lisättiin kappalejako kappaleen 38 toisen virkkeen jälkeen.

Vpj. Laiho ed. Sillanpään kannattamana ehdotti, että kappaleen 40 toisen virkkeen: "…*sosiaaliturvan sopeuttamistoimenpiteet köyhdyttävät erityisesti kaikkein pienituloisimpia*" muutetaan muotoon: "… *käytettävissä olevien tulojen suhteelliset muutokset ovat suurimpia pienituloisimmissa tulokymmenyksissä.*"

Ed. Nurminen ed. Anderssonin kannattamana ehdotti, että kappaleen 40 toiseen virkkeeseen lisätään "*.. eli käytettävissä olevien tulojen suhteelliset muutokset ovat suurimpia pienituloisimmissa tulokymmenyksissä.*"

Ehdotuksista äänestettiin vastakkain. Vpj. Laihon ehdotus hyväksyttiin äänin 9—7.

Ed. Andersson ed. Nurmisen kannattamana ehdotti, että kappaleen 40 loppuun lisätään: "…eikä indeksijäädytysten vaikutuksia vuosille 2025—27." Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 8—7.

Vpj. Laiho ed. Sillanpään kannattamana ehdotti, että mietintöluonnoksen lausumaehdotusta muutetaan seuraavasti:

Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa aktiivisesti indeksijäädytyksen vaikutuksia eri etuudensaajaryhmiin ja eri sosiaaliturvaetuuksien muutosten kanssa *mahdollisesti* muodostuviin yhteisvaikutuksiin ja ryhtyy havaittujen ongelmien korjaamiseen.

Ehdotus hyväksyttiin äänin 9—7.

Ed. Mattila ed. Forsgrénin kannattamana ehdotti, että mietintöluonnoksen lausumaehdotusta muutetaan seuraavasti: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa aktiivisesti indeksijäädytyksen vaikutuksia eri etuudensaajaryhmiin, *erityisesti lapsiperheisiin ja pienituloisiin naisiin*, ja eri sosiaaliturvaetuuksien muutosten kanssa mahdollisesti muodostuviin yhteisvaikutuksiin ja ryhtyy havaittujen ongelmien korjaamiseen.” Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 9—8.

Ed. Mattila ed. Forsgrénin kannattamana ehdotti, että mietintöluonnokseen lisätään vastalauseen 2 mukainen lausumaehdotus 2. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 9—8.

Ed. Nurminen ed. Anderssonin kannattamana ehdotti, että mietintöluonnokseen lisätään vastalauseen 1 mukainen lausumaehdotus. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 9—8.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Mietintöön jätettiin vastalause: 1) Nurminen, Kiuru, Berg, Merinen, Forsgrén, Andersson 2) Kemppi, Mattila

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 73/2023 vp

Valiokunnan mietintöluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta A 4

Sihteeri esitteli mietintöluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi mietintöluonnoksen muutettuna.

Ed. Forsgrén ed. Kempin kannattamana ehdotti, että 1. lakiehdotuksen 4 luvun 5 § hylätään. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 9—8.

Ed. Forsgrén ed. Anderssonin kannattamana ehdotti, että 1. lakiehdotuksen 5 luvun 2 § hylätään. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 9—8.

Ed. Forsgrén ed. Nurmisen kannattamana ehdotti, että 1. lakiehdotuksen 5 luvun 3 § hylätään. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 9—8.

Ed. Forsgrén ed. Nurmisen kannattamana ehdotti, että 1. lakiehdotuksen 8 luvun 2 § hylätään. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 9—6, 2 tyhjää.

Ed.a Forsgrén ed. Kempin kannattamana ehdotti, että 1. lakiehdotuksen 10 luvun 5 § hylätään. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 9—8.

Ed. Kemppi ed. Forsgrénin kannattamana ehdotti, että 1. lakiehdotuksen johtolause saa vastalauseesta 1 ilmenevän muodon. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 9—8.

Ed. Andersson ed. Nurmisen kannattamana ehdotti, että lakiehdotukset hylätään. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 12—5.

Ed. Andersson ed. Nurmisen kannattamana ehdotti, että kappaleen 13 viimeinen virke poistetaan. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 9—6, 2 tyhjää.

Ed. Kemppi ed. Mattilan kannattamana ehdotti, että mietintöön lisätään vastalauseen 2 mukainen lausumaehdotus 1. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 15—2.

Ed. Kemppi ed. Mattilan kannattamana ehdotti, että mietintöön lisätään vastalauseen 2 mukainen lausumaehdotus 2. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 9—8.

Ed. Reijonen vpj. Laihon kannattamana ehdotti, että mietintöluonnoksen lausumaehdotus muutetaan seuraavasti:

Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa työttömyysturvaa koskevien muutosten vaikutuksia erityisesti lapsiperheiden toimeentuloon, eri työntekijäryhmien työllistymiseen kokoaika- ja osa-aikatyöhön ja eri sosiaaliturvaetuuksia koskevien muutosten *mahdollisia* yhteisvaikutuksia työttömyysetuuksia saavien toimeentuloon sekä ryhtyy tarvittaessa havaittujen ongelmien korjaamiseen *ja kannustinloukkujen purkamiseksi siten, että työllistyminen sekä osa-aikaiseen että erityisesti kokopäiväiseen työhön on kaikissa tilanteissa etuuksien saajalle taloudellisesti kannattavaa*. Ehdotus hyväksyttiin äänin 11—6.

Ed. Forsgrén ehdotti vastalauseen 1 mukaista lausumaehdotusta 1. Ehdotus raukesi kannattamattomana.

Ed. Forsgrén ehdotti ed. Mattilan kannattamana vastalauseen 1 mukaista lausumaehdotusta 2. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 9—8.

Ed. Forsgrén ehdotti ed. Mattilan kannattamana vastalauseen 1 mukaista lausumaehdotusta 3. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 13—2, 1 tyhjä.

Ed. Forsgrén ehdotti vastalauseen 1 mukaista lausumaehdotusta 4. Ehdotus raukesi kannattamattomana.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Mietintöön jätettiin vastalause: 1) Andersson, Nurminen, Kiuru, Berg, Merinen 2) Forsgrén 2) Kemppi, Mattila

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

5. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

6. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on etäkokous torstaina 7.12.2023 klo 10.00.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Sanna Pekkarinen